

Туряниця Зоя Василівна,
кандидат педагогічних наук, заступник директора
з навчально-виховної роботи,
викладач фахових дисциплін вищої категорії,
викладач-методист ВСП «Професійно-педагогічний
фаховий коледж Глухівського НПУ ім. О. Довженка»

ОСНОВНІ ФОРМИ Й МЕТОДИ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ

Освітній процес у закладі фахової передвищої освіти складається з двох складових, що однакові за своєю значимістю. Мається на увазі освітня складова – забезпечення здобувачів освіти знаннями з обраної спеціальності, формування професійних умінь і навичок, необхідних для майбутньої успішної діяльності за фахом. Також важливою складовою освітнього процесу є виховна робота зі здобувачами освіти, що забезпечує формування особистості з високими моральними якостями, патріота, свідомого громадянина України.

У Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України окреслена мета національно-патріотичного виховання, що полягає в «становленні самодостатнього громадянина-патріота України, гуманіста й демократа, готового до виконання громадянських і конституційних обов'язків, до успадкування духовних і культурних надбань українського народу, досягнення високої культури взаємин» [1].

Сьогодення вимагає переосмислення системи заходів, спрямованих на підвищення національно-патріотичного виховання підрастаючого покоління, що ґрунтуються на національних і європейських цінностях, а саме: повага до національних символів – Герба, Прапора, Гімну України; участь у громадсько-політичному житті країни; повага до прав людини; верховенство права; толерантне ставлення до цінностей та переконань представників іншої культури,

а також до регіональних і національно-мовних особливостей; рівність усіх перед законом; готовність захищати суверенітет і територіальну цілісність України [1].

Виходячи із цього, у Відокремленому структурному підрозділі «Професійно-педагогічний фаховий коледж Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка» серед напрямків виховної роботи чільне місце займає національно-патріотичне виховання.

Викладачі й класні керівники закладу освіти мають напрацьований досвід форм і методів роботи з національно-патріотичного виховання зі студентською молоддю.

Серед форм проведення виховних заходів з національно патріотичного виховання можна назвати: *година спілкування* «Щаслива родина – душа України» (з нагоди Міжнародного дня сім'ї), *урок патріотизму* «Герої помирали, щоб жила Україна» (з нагоди Дня Героїв Небесної Сотні), *урок пам'яті* «Вони витримали – не витримав бетон!» (з нагоди річниці вшанування героїчного подвигу захисників Донецького аеропорту); *година-спогад* «Голокост – трагедія ХХ століття» (з нагоди Міжнародного дня пам'яті жертв Голокосту), *година державності* «Соборність України: під прапором волі» (з нагоди річниці Соборності України), *перегляд фільму* «Збройні Сили України» (з нагоди Дня Збройних Сил України); *літературний онлайн-марафон* «Єднаймо душі словом Кобзаря!» (присвячений пам'яті Тараса Шевченка), *онлайн-естафета єдності* до Дня українського козацтва (свято Покрови) й Дня захисників і захисниць України «Ми – нащадки козацької слави», *челендж* «Поетичні рядки про державний прапор і герб України», *тематична презентація* «Боротьба українського народу за свободу: минуле й сьогодні» (з нагоди річниці визволення України від фашистських загарбників), *віртуальна подорож у часі* «Крути. Бій за перемогу», тематична виховна година «Україна – країна нескорених!» (з нагоди Дня Гідності і Свободи), *віртуальний екскурс* в історію державних символів України «Українська держава та її національна символіка, *онлайн-виставка квіткових композицій* на тему «Від квіткових барв – до ПЕРЕМОГИ» (з нагоди Міжнародного дня миру), *майстер-клас* із виготовлення

оберегів для воїнів ЗСУ, *тренінгове заняття* «Торгівля людьми – як уберегтися від небезпеки», *круглий стіл* «Торгівля людьми: як уберегтися? Способи впливу й примусу», лекція «Торгівля людьми й нелегальна трудова міграція»; *година спілкування* «Куди звернутися з приводу жорстокого поводження і насильства»; *зустрічі* з працівниками юстиції, органів правопорядку, ветеранами війни, працівниками військкомату, воїнами ЗСУ тощо.

Як форму роботи з національно-патріотичного виховання зі студентською молоддю педагоги коледжу використовують творчі проекти. Так викладачі української літератури залучили здобувачів освіти I і II курсів до участі в проекті «Трагічні сторінки історії українського народу: Голодомор 1932–1933 років у поезії та прозі» (у рамках заходів із нагоди 90-х роковин Голодомору 1932–1933 років в Україні – геноциду українського народу), що тривав протягом двох місяців (вересень–жовтень).

Учасники проекту розподілилися на три групи. «Дослідники-очевидці» досліджували факти про Голодомор 1932–1933 років, вивчали статистику щодо померлих від голоду українців тощо. «Бібліотекарі-науковці» збирали інформацію про різножанрові твори, у яких авторами порушено тему Голодомору, виписували цитати з них. «Митці» підготували тематичні малюнки, що відображали події Голоду 1932–1933 років, і дібрали цитати закордонних політиків і громадських діячів того часу, які висловили своє ставлення до подій в Україні.

Завершальним етапом студентського проекту стало відкрите засідання наукової студентської проблемної групи «Майстерня живого слова» у формі відеоконференції, де учасники презентували свої наробки.

Якщо говорити про методи виховання, то, як бачимо з форм проведення виховних заходів, широко використовуються словесні методи формування свідомості, а саме: бесіда, розповідь, лекція, пояснення, переконання, диспут і метод прикладу. Також для кращого сприйняття інформації в умовах дистанційного навчання користуються попитом наочні методи в поєднанні з

цифровими технологіями (презентації, віртуальні екскурсії, перегляд фільмів тощо), практичні методи (майстер-класи, творчі проєкти, челенджі тощо).

У словнику професійної освіти визначено методи виховання як спосіб виховного впливу на особистість. Автори виокремлюють загальні й часткові методи виховання. Загальні методи вони розподіляють на підсистеми, а саме: інформації, сугестії, практичної діяльності, гальмування негативної та стимулювання позитивної поведінки [2, с. 180].

Студенти професійно-педагогічного фахового коледжу – майбутні працівники закладів освіти. Беручи участь у підготовці й проведенні виховних заходів національно-патріотичного спрямуванні, вони оволодівають знаннями, що зможуть використати у своїй професійній діяльності. Різноманітність форм проведення заходів забезпечує розвиток творчих здібностей здобувачів освіти.

Список використаної літератури

1. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України: наказ від 29 липня 2019 № 1038 / Міністерства освіти і науки України. URL: <http://surl.li/kzem> (дата звернення: 01.11.2023).

2. Професійна освіта: словник / уклад. С.У. Гончаренко та ін. / за ред. Н.Г. Ничкало. Київ: Вища шк., 2000. 380 с.